

Referanser:

Arkivsak: 21/04070-10

Handlingsplan 2023-2026: «Kirken som økonomisk aktør og ansvarlig forvalter»

Sammendrag

Denne saken foreslår en handlingsplan for KM 7/22: «Kirken som økonomisk aktør og ansvarlig forvalter». Handlingsplanen beskriver hvordan Kirkerådet skal følge opp Kirkemøtets vedtak i perioden 2023-2025 og er satt opp etter punktene i Kirkemøtets vedtak. Det som står i uthevet skrift, er Kirkemøtets vedtak.

Forslag til vedtak

Kirkerådet vedtar følgende handlingsplan til «Kirken som økonomisk aktør og ansvarlig forvalter» for perioden 2023-2026 og ber om rapportering på handlingsplanen etter dette:

- 1.1 Gjøre Kirkemøtets vedtak og arbeidet med denne tematikken kjent blant kirkens ansatte og folkevalgte gjennom kirkens informasjonskanaler.
- 1.2 Innarbeide fokus på menneskerettigheter i leverandørkjedene i arbeidet med bevaring av kirkebygg.
- 1.3 Innarbeide hensynet til menneskerettigheter i leverandørkjedene ved godkjenning av nye kirkebygg.
- 1.4 Arbeide for å ivareta menneskerettigheter og bærekraft i Kirkerådets selskapsstyring. Dette bør gjøres i dialog med det enkelte selskap.
- 1.5 Legge til rette for at kunnskap og erfaringer deles mellom aktører i trossamfunnet.
- 1.6 Utvikle kompetansehevende tiltak for ansatte i kirken, som for eksempel knyttet til etisk ansvar i innkjøp og verktøy for innkjøpere.
- 1.7 Sette temaet på agendaen på aktuelle arenaer og møteplasser for kirkelig ansatte og folkevalgte, i samarbeid med relevante fagmiljø.

1.8 Kartlegge og tilgjengeliggjøre eksisterende veiledere for innkjøpere i Dnk, og utvikle nye der det er behov.

1.9 Benytte seg av ekstern kompetanse gjennom blant annet Etisk Handel Norge

1.10 Innføre en felles innkjøpsfunksjon i rDnk som ivaretar bærekraft og menneskerettigheter.

1.11 Implementere et innkjøpsreglement for rDnk som ivaretar bærekraft og menneskerettigheter.

1.12 Vurdere rammeavtaler med leverandører innenfor store og risikoutsatte sektorer, for å redusere risiko knyttet til menneskerettigheter og bærekraft.

1.13 Se på mulighetene for at fellesråd kan benytte seg av rammeavtaler.

1.14 rDnk følger åpenhetsloven og kravene i denne. Det vises til lovens krav om årlig redegjørelse av aktsomhetsvurderinger, risikovurderinger og tiltak. Det rapporteres på dette for første gang i 2023.

2.1 Styrke dialogen mellom det valgte Kirkerådet, sekretariatet og finansrådgiver om disse temaene, gjennom Kirkerådets finansutvalg.

2.2 Foreta en årlig vurdering av behovet for å revidere investeringsstrategi og retningslinjer for ansvarlig kapitalforvaltning.

2.3 Regelmessig gjennomlyse porteføljen, og årlig rapportere om dette til Kirkerådet.

2.4 Undersøke muligheter for impact-investeringer.

2.5 Ansvarliggjøre forvaltere av fond Kirkerådet er investert i, gjennom å gjøre retningslinjene kjent for dem, og vurdere å delta i eller initiere plattformer for dialog med forvaltere om ulike tema.

2.6 Gå i dialog med forvaltere om temaet rettferdig skatt, i samarbeid med finansrådgiver og ved å benytte relevante fagmiljø, som Tax Justice Norge.

2.7 Utforske muligheter for å samarbeide med andre investorer om initiativ for å fremme skatterettferdighet.

3.1 Utarbeide bærekraftsrapport for å dokumentere Den norske kirkes arbeid med bærekraftsmålene, og gi anbefalinger for styrket innsats.

3.2 Fortsette arbeidet med å forankre engasjementet for Global uke i menighetene, blant annet gjennom kommunikasjonsarbeid sentralt i Den norske kirke.

3.3 Innhente erfaringer fra, og vurdere nærmere samarbeid med, søsterkirker, kirkelige og andre nettverk med kompetanse på bærekraftig kapitalforvaltning.

3.4 Styrke fellesrådenes kompetanse til å være en aktiv samarbeidspartner for kommunen

3.5 Bidra i den offentlige debatten om disse temaene ved å løfte kirkens verdibaserte standpunkt.

3.6 Benytte nettverk som for eksempel Church Investors Group, Koalisjonen for ansvarlig næringsliv, Tax Justice Network, ForUM for utvikling og miljø, Etisk Handel Norge, og arenaer som Rettferdskonferansen og Broen til Framtiden samt samarbeid med Kirkens Nødhjelp for å fremme menneskerettigheter, anstendig arbeid, miljø og bærekraftig utvikling.

Saksorientering

Bakgrunn

Kirkemøtet 2022 behandlet saken Kirken som økonomisk aktør og ansvarlig forvalter (KM 7/22). Saken løftet fram hvordan Den norske kirke og dens medlemmer spiller en viktig rolle som økonomisk aktør, i arbeidet for bærekraftsmålene og menneskerettigheter, lokalt og nasjonalt. Saken redegjorde for det teologiske utgangspunktet og rammeverket, og belyste sentrale verdier som menneskeverd, rettferdighet og vern om skaperverket i relasjon til kirkens praksis. Saken utforsket videre hvordan kirken som økonomisk aktør og forvalter aktivt kan arbeide for en mer rettferdig verden, med et primært fokus på kirkens rolle som økonomisk aktør når det gjelder to forhold: kjøp av varer og tjenester, og forvaltning av kapital. I tillegg sto rollen kirken har som verdibærer, og mulighet for påvirkning gjennom samarbeidsrelasjoner og myndighetsdialog, sentralt i saken.

Denne handlingsplanen beskriver hvordan Kirkerådet skal følge opp Kirkemøtets vedtak i perioden 2023-2026. Handlingsplanen er satt opp etter punktene i Kirkemøtets vedtak, der det som står i uthevet skrift, er Kirkemøtets vedtak.

1. Den norske kirke skal fremme menneskerettighetene og bærekraftsmålene gjennom sine innkjøp ved å:

a. *Prioritere menneskerettigheter og bærekraftig utvikling i verdikjeden i innkjøp i alle ledd*

Å sikre en bærekraftig verdikjede er utfordrende i en stadig mer kompleks verden der klimaendringer, økt forbruk og rask befolkningsvekst gjør verdikjeder mer sårbare og uoversiktlige. Dette fordrer økt bevissthet, økt kunnskap og økt innsats fra Den norske kirkes side for å være en ansvarlig økonomisk aktør som bidrar til en mer rettferdig verden. Kirken har et ansvar som del av den verdensvide økonomien, og må ta et verdibasert valg om å søke kunnskap og ta grep for å forbedre det avtrykket kirkens innkjøp har på mennesker og miljø. Kirkerådet vil i treårsperioden:

- 1.1 Gjøre Kirkemøtets vedtak og arbeidet med denne tematikken kjent blant kirkens ansatte og folkevalgte gjennom kirkens informasjonskanaler.
- 1.2 Innarbeide fokus på menneskerettigheter i leverandørkjedene i arbeidet med bevaring av kirkebygg.
- 1.3 Innarbeide hensynet til menneskerettigheter i leverandørkjedene ved godkjenning av nye kirkebygg.

- 1.4 Arbeide for å ivareta menneskerettigheter og bærekraft i Kirkerådets selskapsstyring. Dette bør gjøres i dialog med det enkelte selskap.
- 1.5 Legge til rette for at kunnskap og erfaringer deles mellom aktører i trossamfunnet.

b. *Styrke kompetansen på risiko knyttet til bærekraft og menneskerettigheter i innkjøp*

En styrket og koordinert innkjøpskompetanse i Den norske kirke vil være vesentlig for å oppnå positiv påvirkning på mennesker og miljø. For at Den norske kirke skal ha kontroll på hvilken påvirkning den har på mennesker, samfunn og miljø, og utvise ansvarlighet når det kommer til kjøp av varer og tjenester, er styrket kompetanse en forutsetning. Kompleksiteten på feltet, sett i lys av utviklingen som har vært de siste årene, gjør at Den norske kirke må arbeide for å styrke kompetansen i hele kirken. Kirkerådet vil i treårsperioden:

- 1.6 Utvikle kompetansehevende tiltak for ansatte i kirken, som for eksempel knyttet til etisk ansvar i innkjøp og verktøy for innkjøpere.
- 1.7 Sette temaet på agendaen på aktuelle arenaer og møteplasser for kirkelig ansatte og folkevalgte, i samarbeid med relevante fagmiljø.
- 1.8 Kartlegge og tilgjengeliggjøre eksisterende veiledere for innkjøpere i Dnk, og utvikle nye der det er behov.
- 1.9 Benytte seg av ekstern kompetanse gjennom blant annet Etisk Handel Norge.

c. *Etablere innkjøpsreglement, rutiner og kapasitet som selvstendig økonomisk aktør*

Sammen med økt kompetanse, står en styrking av systemene knyttet til kjøp av varer og tjenester, sentralt for at Den norske kirke skal være en ansvarlig forvalter og økonomisk aktør. Utviklingen og styrkingen av dette vil i første omgang gjøres på nasjonalt nivå i rettssubjektet. Et sentralt løft vil også komme trossamfunnet til gode. Kirkerådet vil i treårsperioden:

- 1.10 Innføre en felles innkjøpsfunksjon i rDnk som ivaretar bærekraft og menneskerettigheter.
- 1.11 Implementere et innkjøpsreglement for rDnk som ivaretar bærekraft og menneskerettigheter.
- 1.12 Vurdere rammeavtaler med leverandører innenfor store og risikoutsatte sektorer, for å redusere risiko knyttet til menneskerettigheter og bærekraft.
- 1.13 Se på mulighetene for at fellesråd kan benytte seg av rammeavtaler.

d. *Foreta risikobasert kontroll med særlig utsatte sektorer*

En naturlig følge av at Den norske kirke har blitt en selvstendig økonomisk aktør, er et økt behov for reglement og rutiner knyttet til kjøp av varer og tjenester. Etter at Kirkemøtet-saken ble vedtatt, er det blitt klart at Åpenhetsloven også vil gjelde for de delene av Den norske kirke som faller inn under lovens virkeområde, slik den er definert i Åpenhetsloven § 2, jf. §3. Dermed er følgende tiltak foreslått:

- 1.14 rDnk følger åpenhetsloven og kravene i denne. Det vises til lovens krav om årlig redegjørelse av aktsomhetsvurderinger, risikovurderinger og tiltak. Det rapporteres på dette for første gang i 2023.

2. Den norske kirke skal fremme menneskerettighetene og bærekraftsmålene i sin kapitalforvaltning ved å:

a. *Forvalte kapital ansvarlig gjennom langsiktig, etisk bevisst kapitalforvaltning som bidrar til bærekraftig utvikling og ivaretar menneskerettigheter.*

Den norske kirke skal være en ansvarlig eier i vid forstand. Det betyr at kirken vil bruke muligheten til å påvirke næringsliv og finansbransjen i bærekraftig retning. Selv om kirken er i besittelse av lite kapital sammenlignet med andre aktører på dette feltet, har den en viktig stemme. Kirken kan forvalte kapital ansvarlig gjennom aktivt å investere i selskaper som bidrar til bærekraftig utvikling og som arbeider systematisk og målrettet i sine prosesser med problemstillinger som angår miljø, arbeidsforhold, menneskerettigheter og fattigdomsbekjempelse. Kirkerådet vil i treårsperioden:

- 2.1 Styrke dialogen mellom det valgte Kirkerådet, sekretariatet og finansrådgiver om disse temaene, gjennom Kirkerådets finansutvalg.
- 2.2 Foreta en årlig vurdering av behovet for å revidere investeringsstrategi og retningslinjer for ansvarlig kapitalforvaltning.

b. *Investere i ansvarlige selskap som anvender høye menneskerettighetsstandarder*

Den norske kirke ønsker å bidra til en mer rettferdig verden. Forvaltere for Den norske kirke forventes derfor å velge selskaper basert på deres samfunnsnytte, hvor de internasjonale menneskerettighetene gir sentral veiledning. Dette dreier seg særlig om selskaper som systematisk og målrettet anvender høye menneskerettighetsstandarder, med et særlig fokus på anstendig arbeid. Kirkerådet vil i treårsperioden:

- 2.3 Regelmessig gjennomlyse porteføljen, og årlig rapportere om dette til Kirkerådet.
- 2.4 Undersøke muligheter for impact-investeringer.
- 2.5 Ansvarliggjøre forvaltere av fond Kirkerådet er investert i, gjennom å gjøre retningslinjene kjent for dem, og vurdere å delta i eller initiere plattformer for dialog med forvaltere om ulike tema.

c. *Bekjempe urettferdighet gjennom å vektlegge rettferdig skattlegging i kapitalforvaltningen*

Den globale urettferdighetens kompleksitet og omfang gjør at rettferdighet bare kan skapes i samspill mellom myndigheter, næringsliv, sivilsamfunn og enkeltmennesker. For å bidra til å bekjempe global urettferdighet vil Den norske kirke gjennom sin kapitalforvaltning ha fokus på å fremme investeringer som bidrar til at skatt betales der verdier skapes, og å unngå plasseringer i selskaper som aktivt

bruker skatteparadis for å unngå legitim beskatning, eller som er involvert i grov korrupsjon eller annen grov økonomisk kriminalitet. Kirkerådet vil i treårsperioden:

- 2.6 Gå i dialog med forvaltere om temaet rettferdig skatt, i samarbeid med finansrådgiver og ved å benytte relevante fagmiljø, som Tax Justice Norge.
- 2.7 Utforske muligheter for å samarbeide med andre investorer om initiativ for å fremme skatterettferdighet.

3. Den norske kirke skal fremme global økonomisk, økologisk og sosial rettferdighet gjennom nettverks- og påvirkningsarbeid ved å:

- a. ***Utruste kirkens menigheter og medlemmer til å ta gode, etisk baserte valg i forbruk og i innkjøp, og til å være endringsagenter for rettferdighet lokalt, nasjonalt og internasjonalt.***

Kamp for rettferdighet er én av fire dimensjoner i diakonien. I Plan for diakoni knyttes kampen for rettferdighet til bærekraftsmålene. Planen drøfter hvordan lokalmenigheten gjennom sitt daglige arbeid kommer i kontakt med urettferdighet i lokalsamfunnet. Et fokus i hele menigheten på hva som gir liv og hva som ødelegger, om velferd og grådighet, bevissthet og kunnskap om økonomiske forhold, kan oppmuntre til erkjennelse, omvendelse og endret atferd både hos enkeltmedlemmer og felleskapet. Kirken må gi konkret innhold til håp om endring. Kirkerådet vil i treårsperioden:

- 3.1 Utarbeide bærekraftsrapport for å dokumentere Den norske kirkes arbeid med bærekraftsmålene, og gi anbefalinger for styrket innsats.
- 3.2 Fortsette arbeidet med å forankre engasjementet for Global uke i menighetene, blant annet gjennom kommunikasjonsarbeid sentralt i Den norske kirke.

- b. ***Søke samarbeid for høye menneskeretts- og miljøstandarder i innkjøp og kapitalforvaltning.***

Kirken bør samarbeide med alle gode krefter om menneskerettigheter og bærekraft. Felles retningslinjer og kompetansebygging vil utruste kirkens ansatte til å styrke arbeidet for bærekraft og menneskerettigheter både i egen drift og de ulike samarbeidsrelasjonene man står i lokalt. Det vil også utruste de ansatte til å være en pådriver overfor kommunen der det er behov for å styrke kompetansen og innsatsen på feltet. Kirkerådet vil i treårsperioden:

- 3.3 Innhente erfaringer fra, og vurdere nærmere samarbeid med, søsterkirker, kirkelige og andre nettverk med kompetanse på bærekraftig kapitalforvaltning.
- 3.4 Styrke fellesrådenes kompetanse til å være en aktiv samarbeidspartner for kommunene i arbeidet med bærekraft og menneskerettigheter i innkjøp.

- c. ***Fremme menneskerettigheter, anstendig arbeid, miljøhensyn og bærekraftig utvikling gjennom nettverks- og påvirkningsarbeid i Norge og internasjonalt.***

Engasjement og arbeid for global rettferdighet har en lang tradisjon i Den norske kirke. Et styrket fokus på menneskerettigheter og bærekraft i kirkens egne innkjøp vil også tjene nettverks- og påvirkningsarbeidet, og det er mulig å se for seg en enda tydeligere rolle for kirken i dette arbeidet fremover. Kirkerådet vil i treårsperioden:

- 3.5 Bidra i den offentlige debatten om disse temaene ved å løfte kirkens verdibaserte standpunkt.
- 3.6 Benytte nettverk som for eksempel Church Investors Group, Koalisjonen for ansvarlig næringsliv, Tax Justice Network, ForUM for utvikling og miljø, Etisk Handel Norge, og arenaer som Rettferdskonferansen og Broen til Framtiden samt samarbeid med Kirkens Nødhjelp for å fremme menneskerettigheter, anstendig arbeid, miljø og bærekraftig utvikling.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Oppfølging av enkelte tiltak i handlingsplanen vil kreve særskilte prioriteringer i budsjettet og arbeid fra administrasjonens side. Andre tiltak har lite eller ingen kostnader. Administrasjonens arbeid gjøres innenfor eksisterende stillinger, og tiltak som har en kostnad tas enten innenfor eksisterende budsjetter, eller budsjetteres særskilt i enkeltår dersom det er en terskelkostnad.